

Bài 27. CHĂM SÓC RỪNG SAU KHI TRỒNG (1 tiết)

I. MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài này, GV phải làm cho HS :

1. Biết được thời gian và số lần chăm sóc rừng sau khi trồng
2. Hiểu được nội dung cơ bản các công việc chăm sóc rừng sau khi trồng.
3. Có ý thức chịu khó, cẩn thận và an toàn lao động trong chăm sóc rừng.

II. NHỮNG ĐIỀU CẦN LUU Ý

1. Gợi ý phân bổ bài giảng

Bài có 2 phần, trong đó trọng tâm là phần II.

I. Thời gian và số lần chăm sóc rừng sau khi trồng

II. Những công việc chăm sóc rừng sau khi trồng

2. Một số kiến thức bổ sung

Diệt trừ cỏ dại bằng thuốc hoá học. Tuỳ theo loại cỏ và loại hoá chất mà liều lượng sử dụng có khác nhau :

- Cỏ một lá mầm sống nhiều năm có thể diệt trừ bằng các hoá chất : clorat ($KClO_3$, $NaClO_3$) với liều lượng 200 – 300 kg/ha, thuốc dalapôn với liều lượng 10 – 20kg/ha. Thuốc tricloaxetat natri với liều lượng 50 – 100 kg/ha.
- Cỏ hai lá mầm sống nhiều năm có thể diệt trừ bằng thuốc 2,4D với liều lượng 3 – 4kg/ha.
- Cỏ có thành phần hỗn tạp, sử dụng phối hợp dalapôn, tricloaxetat natri với thuốc 2M – 4X và 2,4D.

Các loại thuốc trên chỉ cho vào đất khi làm đất hoang, không được dùng để chăm sóc vườn ươm đã gieo cấy.

III. GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Chuẩn bị bài giảng

1.1. Chuẩn bị nội dung

Đọc SGK, tham khảo tài liệu và thực tế sản xuất về các công việc chăm sóc cây sau khi trồng.

1.2. Chuẩn bị đồ dùng dạy học

Tranh ảnh minh họa bài giảng. Phim và đèn chiếu (nếu có điều kiện).

2. Các hoạt động dạy học

2.1. Hoạt động 1. Giới thiệu bài học

Chăm sóc rừng sau khi trồng là yếu tố cơ bản quyết định tỉ lệ sống của cây và tới chất lượng cây trồng.

GV nhắc lại mục tiêu bài học và yêu cầu cần đạt được.

2.2. Hoạt động 2. Tìm hiểu thời gian và số lần chăm sóc rừng sau khi trồng

GV cần giải thích rõ một số điểm sau :

– Sau khi trồng cây rừng 1 – 3 tháng phải chăm sóc ngay vì : cây mới trồng còn rất non yếu, tiến hành chăm sóc ngay để tạo hoàn cảnh thuận lợi cho cây con phát triển nhanh, giúp cho cây trồng tăng sức đề kháng với môi trường sống khắc nghiệt nơi hoang dã...

– Giảm chăm sóc khi rừng khép tán (sau khi trồng 3 – 4 năm). Vì khi rừng khép tán cũng là lúc cây trồng đã lớn, có khả năng sống độc lập trong môi trường khắc nghiệt, đồng thời khi rừng khép tán, ánh sáng lọt vào rừng yếu, do đó cây cỏ hoang dại thừa thót không có khả năng chèn ép cây trồng...

Do đó dựa theo mức độ phát triển của cây trồng và mức độ khép tán của rừng mà số lần chăm sóc trong một năm giảm dần.

2.3. Hoạt động 3. Giới thiệu những công việc chăm sóc rừng sau khi trồng

– GV hướng dẫn HS tìm ra các nguyên nhân làm cho cây rừng sau khi trồng sinh trưởng và phát triển chậm, thậm chí cây chết hàng loạt... Chú ý liên hệ với môi trường hoang dã vùng đồi núi.

(Nguyên nhân : cây cỏ hoang dại chèn ép cây trồng. Đất khô cằn và thiếu dinh dưỡng khoáng. Thời tiết diễn biến xấu như nắng nóng, hạn hán, mưa to lâu ngày rửa trôi đất mạnh làm tróc rễ cây. Sâu, bệnh hại cây. Thú rừng và trâu, bò phá hoại...).

– Từ các nguyên nhân trên, GV cùng HS rút ra kết luận : con người phải tác động để cải tạo môi trường sống của cây trồng, để cây trồng sinh trưởng mạnh và có tỉ lệ sống cao. Các tác động này được thể hiện qua nội dung chăm sóc cây rừng sau khi trồng :

Hướng dẫn HS quan sát hình vẽ để nêu tên và mục đích của từng khâu chăm sóc, GV nêu lên một số chỉ tiêu kĩ thuật trong các công việc chăm sóc rừng sau khi trồng :

+ Làm hàng rào bảo vệ khu rừng : nguyên liệu làm hàng rào có thể là các cây dứa dại, các cây xanh họ đậu... Hàng rào phải dày và kín, cao để động vật hoang dã và trâu, bò không thể phá hoại cây rừng mới trồng. Ở những dải rừng đặc dụng mới trồng gần khu dân cư, người ta còn đào hào rộng bên ngoài hàng rào để bảo vệ rừng.

+ Phát quang :

Phát quang cây hoang dại để cây trồng không bị cây dại xung quanh chèn ép về ánh sáng và dinh dưỡng, tạo thuận lợi cho cây con sinh trưởng tốt.

Chặt phát toàn bộ dây leo, cây bụi không có giá trị kinh tế, các cây gỗ tạp chèn ép cây trồng. Giữ lại các cây tái sinh phù hợp với mục đích kinh doanh (cây gỗ tốt, cây đặc sản...), các cây có tác dụng bảo vệ đất chống xói mòn...

Mỗi năm phát quang 2 lần vào trước mùa sinh trưởng của cây.

+ Làm cỏ :

Làm cỏ nhằm trừ bỏ bộ rễ và thân, cành, lá của cỏ dại tranh giành nước, chất dinh dưỡng và ánh sáng với cây trồng.

Làm sạch cỏ xung quanh gốc cây với đường kính có thể là : 0,6 – 1,2m. Trong các năm đầu, mỗi năm làm cỏ 2–3 lần. Làm cỏ vào thời kì cây sinh trưởng mạnh nhất.

+ Xới đất, vun gốc cây :

Xới đất, vun gốc để đất toả xốp, thoáng khí, giữ ẩm cho đất, giữ cho cây trồng không bị nghiêng đổ khi gặp gió lớn.

Xới đất nên kết hợp với làm cỏ. Trong các năm đầu mỗi năm xới đất khoảng 2 lần, độ sâu xới đất thường từ 8 – 13 cm, đảo lớp đất mặt xuống dưới. Khi làm cỏ, xới đất không làm tổn thương đến bộ rễ và thân cây.

+ Bón thúc phân :

Bón phân ngay từ lần chăm sóc đầu tiên nhằm tăng thêm chất dinh dưỡng cho cây sinh trưởng mạnh trong thời kì đầu, để cây nhanh chóng vượt qua giai đoạn cỏ dại lấn át và tăng sức đề kháng của cây.

Tập trung bón ngay trong năm đầu, để có hiệu quả nhanh thường bón bằng phân khoáng. Lượng phân bón tùy theo loại cây. Ví dụ : với cây Bạch đàn là (75 g phân supe lân + 100 g NPK) /1 cây/ lần, với cây Thông là (75 g phân supe lân + 75 g NPK) /1 cây/ 1 lần... Cách bón thúc : làm cỏ, xới đất, bón phân, lấp đất cùng một lần.

+ Tỉa và dặm cây :

Tỉa bớt cây, chỉ để lại mỗi hố 1 cây khoẻ mạnh. Đem cây tỉa trồng vào các hố cây bị chết.

Do nhiều nguyên nhân (kỹ thuật trồng, thiên tai...) sau khi trồng có nhiều cây chết. Nếu tỉ lệ cây trồng sống lớn hơn 85% và cây chết phân bố đều thì không phải trồng dặm lại. Nếu tỉ lệ cây trồng sống dưới 85% thì phải trồng dặm lại những hố cây bị chết. Những chỗ cây bị chết thành mảng lớn thì phải trồng lại. Trồng dặm vào vụ trồng cây năm sau, cùng loại cây, cùng tuổi cây đã trồng.

+ Tưới nước ở nơi trồng quá khô cằn (bãi cát ven biển...), có kế hoạch phòng trừ sâu, bệnh và phòng chữa cháy rừng...

2.4. Hoạt động 4. Tổng kết bài học

- GV chỉ định HS đọc phần "*Ghi nhớ*".
- GV hệ thống và tóm tắt bài học, chỉ định HS nhắc lại.
- GV nhắc lại mục tiêu bài và đánh giá kết quả bài học.
- GV dặn dò HS trả lời các câu hỏi cuối bài.
- GV dặn dò HS chuẩn bị bài 28 SGK. Tìm hiểu tài liệu và thực tế tình hình khai thác rừng ở Việt Nam (loại khai thác gỗ, cường độ chặt hạ, tình hình rừng sau khai thác...).